

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____
(підпис)
“ ____ ” _____ 2019 р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік та контроль фінансових результатів діяльності підприємства на прикладі ТОВ «Царіс»

(назва теми)

Виконавець:

студентка ЦЗФН 6 курс група М-1

Волкова Аліна Артурівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий консультант:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

ст.викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Самострол Світлана Вячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми В Україні, як і в будь-якій іншій країні, діяльність підприємств пов'язана з формуванням фінансових результатів, а саме, направлена на отримання позитивного фінансового результату - прибутку та пошук шляхів його збільшення. Підприємства мають забезпечити собі стійкий економічний розвиток із врахуванням особливостей ринкової кон'юнктури, підвищувати рівень самофінансування та інноваційного удосконалення своєї діяльності, формування стійких передумов для зростання прибутковості, конкурентоспроможності з метою забезпечення стабільного розвитку господарської діяльності підприємства в довгостроковій перспективі.

Як система показників, фінансові результати становлять інтерес для власників бізнесу, менеджерів вищої ланки управління, робітників підприємства, контрагентів, фінансових установ, держави. Їх зацікавленість зумовлена участю у діяльності підприємства прямо чи опосередковано.

На сучасному етапі розвитку удосконалення обліку направлено на використання МСФЗ, що за певних обставин, наприклад, при виході на міжнародні ринки значно розширює коло потенційних інвесторів. Міністерство фінансів України постійно вносить зміни та доповнення до національних стандартів обліку, наближаючи їх до міжнародних.

Проблемним питанням обліку та контролю фінансових результатів діяльності підприємств в сучасних умовах господарювання приділяється достатня увага у працях таких вітчизняних вчених, як Ф. Ф. Бутинця, Г. В. Чижевської, М. В. Кужельного, С. О. Левицької, О. М. Ромашко, П. М. Сук, Н. М. Ткаченко та інших. Актуальність теми також зазначається тим, що процеси гармонізації та стандартизації обліку й фінансової звітності в Україні ще не закінчено і відповідно багато проблемних аспектів все ще залишаються невирішеними.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування та дослідження теоретичних та практичних особливостей організації обліку і контролю фінансових результатів діяльності підприємства, розробка рекомендацій з удосконалення їх організації та здійснення.

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети було поставлено і вирішено низку завдань, таких як:

- визначення економічної сутності фінансового результату;
- розкриття бухгалтерських та податкових аспектів обліку фінансового результату діяльності відповідно до вимог П(С)БО, МСФО та ПКУ;
- розкрити теоретичні засади та діючу практику синтетичного та аналітичного обліку фінансових результатів;
- визначити проблемні питання теми та напрями їх вирішення;
- визначити теоретичні основи організації та діючу практику проведення внутрішнього контролю фінансових результатів;
- критично оцінити діючу практику обліку та контролю підприємства та розробити рекомендації щодо їх удосконалення;
- охарактеризувати діяльність підприємства та його облікової політики;
- провести аналіз динаміки фінансового результату підприємства та визначення резервів щодо підвищення ефективності діяльності.

Об'єктом дослідження є існуюча система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю операцій формування фінансових результатів на ТОВ «ЦАРІС». Підприємство є платником прибутку на загальних підставах та платником ПДВ, здійснює діяльність на підставі Статуту в сфері будівельного бізнесу. Організацію та ведення обліку результатів діяльності товариства забезпечує бухгалтер. Облік підприємства автоматизовано на базі спеціалізованої бухгалтерської програми «1С: Бухгалтерія», версія 8.3» та програмного забезпечення «М.е.Дос» для подачі звітів до органів ДПС та державної Статистики за допомогою використання електронно-цифрового підпису (ЕПЦ) та печатки підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних питань обліку і контролю фінансового результату діяльності підприємств.

Методи дослідження. Під час написання роботи використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи, а саме: групування і порівняння, спостереження; абстрактно-логічний, конкретизування; аналіз і синтез, аналогій та моделювання. При вивченні теоретичних засад обліку зокрема застосовано загальнонаукові методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції; при аналізі діяльності підприємства та ефективності діяльності використовувалися способи та прийоми фінансового і економічного аналізу. Для обробки, аналізу і реєстрації інформації в роботі використовувалися засоби Microsoft Excel і Microsoft Word.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчо-нормативні та інструктивні документи України, пов'язані з діяльністю підприємств, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, періодична наукова фахова література, матеріали науково-практичних конференцій і семінарів, офіційні статистичні дані, а також дані поточного бухгалтерського обліку і звітності підприємств.

Практична значимість дослідження полягає у поглибленому вивченні економічної сутності, узагальнення теоретико-методологічних підходів обліку та контролю фінансового результату діяльності підприємства, вивчення та надання рекомендацій щодо поліпшення обліково-аналітичного забезпечення прийняття рішень на ТОВ «ЦАРІС».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (найменувань) та 28 додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінок. Основний зміст викладено на 87 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 9 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні та організаційні питання обліку фінансового результату діяльності» розкрито сутність фінансового результату, як економічної категорії, бухгалтерські і податкові аспекти обліку фінансового результату діяльності підприємств, питання формування інформації у звітності, дискусійні та проблемні питання теми та напрями їх розв'язання.

У другому розділі «Діюча практика обліку фінансового результату діяльності на прикладі ТОВ «ЦАРІС» надана загальна організаційна характеристика підприємства та його облікової політики, проаналізовано особливості обліку формування фінансового результату

підприємства, визначено напрями удосконалення існуючої системи обліку та формування звітності.

У третьому розділі **«Теорія та діюча практика контролю фінансового результату підприємства»** розглянуто організаційні та методичні основи та діюча практика контролю формування фінансових результатів, здійснено оцінку та визначено напрями удосконалення діючої системи внутрішнього контролю підприємства, проведено аналіз динаміки фінансових результатів та рентабельності підприємства, кореляційно-регресійний аналіз прибутку.

ВИСНОВКИ

Загальноєкономічним поняттям фінансових результатів є саме кінцевий результат діяльності підприємства за звітний період, який виражається прибутком або збитком, відображається у фінансовій звітності і визначається послідовно розрахунковим способом з урахуванням усіх видів доходів і витрат, отриманих у процесі здійснення господарських операцій.

Існує досить багато класифікаційних критеріїв щодо фінансових результатів. З огляду міжнародної та вітчизняної практики, для визначення фінансових результатів використовують два методи, а саме: метод «витрати-випуск», а також «балансовий» метод.

У фінансовому обліку фінансовий результат (прибуток або збиток) розраховується як різниця між доходами та витратами. Порядок визначення фінансового результату з використанням рахунку 79 «Фінансові результати» досить простий. Для того, аби пов'язати «бухгалтерський» і «податковий» прибуток, законодавець розробив механізм коригування бухоблікового фінрезультату на суму податкових різниць, які виникають унаслідок різних правил обліку тих самих операцій згідно з П(С)БО чи МСФЗ і згідно з ПКУ.

Основні шляхи удосконалення організації обліку, як правило пов'язані з: вибором оптимальної за складом та обсягом облікової інформації; розробкою та запровадженням удосконалених форм її носіїв, адаптованих до структури, змісту та характеру; розробкою та запровадженням раціональних схем документообігу; орієнтації на потреби користувачів, вимоги стандартів обліку і фінансової звітності.

В якості об'єкта дослідження обрано підприємство будівельного профілю – ТОВ «Царіс», яке займає лідируюче місце у сфері будівельних послуг, до яких відносяться: повний і частковий демонтаж будівель і споруд; ручне розбирання споруд; демонтаж споруд гідромолотом; руйнування споруд за допомогою спрямованого вибуху; алмазне свердління; алмазне різання дискової і канатної пилами; переробка бетону у вторинний щебінь за допомогою подрібнювального комплексу. Компанія є першим професійним центром алмазного свердління і різання в місті Одесі.

Загальне керівництво підприємством здійснює його директор, він же здійснює основний контроль за прийняттям заказів на будівельні роботи та роботою робітників на об'єктах будівництва.

За організацію та ведення обліку на підприємстві відповідає бухгалтер. Облік підприємства автоматизовано на базі спеціалізованої бухгалтерської програми «1С:

Бухгалтерія» 8.3, редакція 2.0» та програмного забезпечення для подачі звітності «М.е.Дос».

Основним внутрішнім розпорядчим документом, що визначає порядок організації та ведення обліку підприємства є його облікова політика.

При нарахуванні амортизації об'єктів основних засобів та інших необоротних матеріальних активів застосовують прямолінійний метод, нарахування амортизації малоцінних необоротних матеріальних активів проводяться в першому місяці використання таких об'єктів у розмірі 100 %. В наказі про облікову політику підприємства не визначено вартісний критерій віднесення матеріальних об'єктів до основних засобів, який зокрема передбачено вимогами ПКУ - 6000,00 гривень.

Поріг суттєвості для окремих об'єктів обліку обліковою політикою підприємства не зазначено.

Методом оцінки вибуття запасів обрано ФІФО.

Метод обчислення резерву сумнівних боргів не означено.

Основним видом доходів, який складає практично весь загальний обсяг послуг, що надає підприємство є дохід від проведення робіт з алмазного різання бетону, демонтажні роботи. Доходи при цьому знаходять відображення на рахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг». Надання послуг здійснюється на підставі укладених договорів. Договір містить пункти, які передбачають перелік послуг, порядок розрахунків між контрагентами, які роботи вважаються виконаними (послуги наданими), терміни підписання актів виконання робіт.

Облік витрат підприємство веде з застосуванням рахунків лише 9 класу.

Формування в обліку інформації про витрати здійснюється завдяки вводу даних первинних документів, які отримані від постачальників підприємства.

В бухгалтерському обліку, принаймні у фінансовому обліку підприємства, відображуються лише ті доходи і витрати, які можуть бути точно визначені і обчислені.

Для закриття періоду (місяця чи кварталу) в програмі проводиться регламентний документ «Визначення фінансового результату», який зокрема дозволяє провести автоматичне закриття рахунків обліку доходів та витрат і сформулювати обороти за рахунком 79. Нархування податку на прибуток проводиться ручною операцією на підставі розрахунку податку в декларації.

В цілому комп'ютерний облік підприємства відповідає єдиній прийнятій методологічній основі сучасного бухгалтерського обліку.

В якості зауважень вважаємо необхідним звернути увагу на Положення з облікової політики підприємства. В наказі про облікову політику необхідно звернути увагу на розмежування доходів за кожною класифікаційною групою: дохід (виручка) від реалізації товарів, робіт, послуг; вказати критерії визнання та оцінки доходу від надання і виконання робіт на дату складання балансу: визначити метод оцінки ступеня завершеності операцій; прописати, яку фінансову звітність: скорочену (за НП(С)БО 25) чи «загальну» (за НП(С)БО 1) складатиме мале підприємство.

В обліку додатково передбачити можливість отримання додаткової аналітичної інформації стосовно результату (прибутковості чи збитковості) окремих заказів щодо надання послуг. Деталізація субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» за субрахунками першого, другого, третього та четвертого порядків

дасть можливість визначити найбільш прибуткові замовлення. Удосконалення аналітичного обліку дасть змогу отримувати більш розгорнуту та детальнішу інформацію для ефективного функціонування підприємств при зростанні кількості користувачів.

Для впорядкованості руху і своєчасного формування записів у бухгалтерському обліку з первинних документів необхідно встановити, затвердити та довести до відома всіх співробітників графік документообігу. У ньому необхідно вказати дату створення або одержання від інших підприємств документів, прийняття їх до обліку, передачу в обробку та до архіву.

Так як підприємство відноситься до платників податку на прибуток, які не застосовують різниці, спектр можливостей оптимізації його оподаткування, завдяки бухгалтерському обліку може включати, наприклад, такі варіанти оптимізації: встановлення в бухобліку високий вартісний критерій для розмежування основних засобів і МНМА; використовувати нормами П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» з метою збільшення витрат за рахунок втрат від зменшення корисності об'єктів основних потрапляють; проведення дооцінки амортизованого «в нуль» об'єкта основних засобів; створювати резерви сумнівних боргів, відпусток тощо.

Основною метою контролю операцій щодо формування фінансових результатів діяльності підприємств є визначення достовірності даних бухгалтерського обліку й звітності в частині доходів, витрат, фінансових результатів, а також дотримання вимог законодавчо-нормативних актів під час визначення фінансового результату підприємства.

Організація системи внутрішнього контролю фінансових результатів – основна умова ефективного попередження та своєчасного виявлення й усунення помилок, неточностей, порушень та відхилень, що сприятиме покращенню результативності функціонування підприємства.

Система внутрішнього контролю підприємства характеризується відсутністю окремого структурного підрозділу, який би було наділено відповідними контрольними функціями та відсутністю внутрішнього нормативного забезпечення, в якому б були зазначені необхідні підходи щодо його організації та здійснення. Це цілком зрозуміло, так як підприємство визначається простою організаційною структурою та незначною кількістю персоналу. Управлінський персонал вважає себе достатньо обізнаним стосовно стану справ на підприємстві. Фактично всі так звані – «контрольні дії» здійснюються відповідними працівниками в рамках своїх посадових функцій під час виконання службових обов'язків.

Для забезпечення ефективного функціонування системи внутрішнього контролю фінансових результатів доцільно прослідковувати діяльність суб'єктів господарювання протягом виробничого процесу за показниками: майнового стану; ліквідності; платоспроможності; ділової активності; прибутковості (рентабельності).

Для здійснення контролю підприємству слід розробити відповідні контрольні процедури, які представляють собою – методи та правила, розроблені, поєднані у алгоритми та описані регламентами підприємства для досягнення цілей та завдань контролю.

Для забезпечення побудови якісної системи внутрішнього контролю за недостатності власних ресурсів, можливо використання косорсингу.

Якісне планування, управління та ефективне використання механізмів підвищення показника фінансового результату є необхідним та дозволить задовольнити потреби різних груп зацікавлених осіб, а також отримати більш повну і достовірну інформацію про результати діяльності підприємства для подальшого прийняття ефективних управлінських рішень.

За результатами аналізу динаміки фінансового результату підприємства встановлено, що за період з 2016 по 2018 роки на ТОВ «ЦАРІС» відбувається постійне коливання чистого прибутку, так у 2016 році він складав 598,4 тис. грн., у 2017 році вже 671,7 тис. грн., а у 2018 році він зменшився і складав вже лише 198,8 тис. грн.

При проведенні факторного аналізу прибутку від основної операційної діяльності нами було встановлено, що прибуток від основної операційної діяльності у 2018 році порівняно з 2017 роком зменшився на 715,3 тис. грн. За рахунок зменшення цін на продукцію (послуги) на 660,9 тис. грн. та за рахунок зменшення обсягу послуг на 300,6 тис. грн. Однак, зменшення собівартості реалізованої продукції (товарів, послуг) на 246,1 тис. грн. та зміни у структурі послуг на 0,1 тис. грн. дозволили збільшити прибуток від основної операційної діяльності на 246,2 тис. грн.

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що ТОВ «ЦАРІС» не існує резервів збільшення прибутку від основної операційної діяльності.

Як свідчать дані розрахунку рентабельності реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на ТОВ «ЦАРІС» у 2018 році порівняно з 2016 роком вона зменшилась на 36,8%, у 2017 році порівняно з 2016 роком на 30,14% та у 2018 році порівняно з 2017 роком на 6,66%. рентабельності операційної діяльності, то у 2018 році порівняно з 2016 роком також відбулось її зменшення на 81,01% за рахунок зменшення у 2017 році порівняно з 2016 роком на 71,76% та у 2018 році порівняно з 2016 роком вона зменшилась на 9,25%.

Відповідно даних проведеного аналізу встановлено, що ТОВ «ЦАРІС» не має можливості збільшити рівень рентабельності реалізації продукції (товарів, послуг), але йому необхідно більше уваги приділяти ціновій політиці щодо надаваних послуг, або переглянути їх структуру і тим самим збільшити обсяги реалізації від основної операційної діяльності.

Результати кореляційно-регресійного аналізу дозволили намітити основні шляхи збільшення рівня рентабельності від основної операційної діяльності, а саме необхідно прагнути, щоб постійно проводився моніторинг витрат від основної операційної діяльності підприємства та розроблялись і проводились заходи щодо їх оптимізації, відстежувати ситуацію щодо платоспроможності та оборотності оборотних активів, що підвищить платоспроможність, фінансову стійкість та мобільність підприємства.

АНОТАЦІЯ

Волкова А.А «Облік та контроль фінансових результатів діяльності підприємства на прикладі ТОВ «Царіс»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою професійного спрямування»

(шифр та назва спеціальності)

«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності».

(назва магістерської програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності та класифікації фінансових результатів, теоретико – методичні аспекти їх обліку та відображення у звітності з урахуванням вимог національних та міжнародних стандартів обліку, організаційні основи контролю формування фінансових результатів.

Проаналізовано динаміку фінансових результатів та рентабельності, кореляційно-регресійний аналіз прибутку.

Запропоновано напрямки поліпшення облікового забезпечення формування фінансового результату на основі поглиблення аналітичності відображення облікової інформації, удосконалення внутрішнього контролю підприємства

Ключові слова: фінансові результати, аналітичний облік, синтетичний облік, аналіз, контроль, прибутковість

ANNOTATION

Volkova A.A. «Accounting and control of financial results of the enterprise activity (on the base of «TSARIS» LLC)»

The work deals with Qualifying work on obtaining a master's degree in specialty «071 Accounting and Taxation» under the master's program

(code and name of the specialty)

for the educational program

«Accounting and audit»

(title of the master program)

- Odessa National Economic University. - Odessa, 2019.

The work deals with the theoretical aspects of the nature and classification of financial results, theoretically - methodological aspects of their accounting and reporting in the account of the requirements of national and international accounting standards, organizational basis for controlling the formation of financial results.

Author analysis the dynamics of financial results and profitability, correlation-regression analysis of profit are analyzed.

We have recommended the directions of improvement of accounting support of formation of financial result on the basis of deepening of analytical display of the accounting information, improvement of internal control of the enterprise are offered.

Keywords: financial results, analytical accounting, syntheric accounting, analysis, control, profitability.